

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Ad rationes aduersus posteriorem sententiam quid responderi poßit.
membr. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

MEMBRUM V.

Ad rationes aduersus posteriorem sententiam quid responderi possit.

Ad primum argumentum aduersus posteriorem sententiam responsio.

Ad primum, quod Augustinus commemorat obiectum fuisse Pelagio, ab eoque fuisse anathematizatum, responderi potest, sermonem esse de gratia & adiutorio ad singulos actus, si meritum vitae aeternae continere debent: affirmabat enim Pelagius gratiam, quae ad id satis esset, non esse aliud, quam liberum ipsum arbitrium à Deo gratis hominibus collatum, vel legem ac doctrinam à Deo gratia deriuatam, per quam hominibus innotesceret, quid facere deberent, neque necessarium esse aliud Dei auxilium. Atque id est, quod Pelagius obiectum fuit, & quod anathematizauit.

Ad secundam.

Ad secundum, quod obiectum fuit Pelagio, dicendum est, non esse sermonem de victoria aduersus vnum aut alteram tentationem, vel concupiscentiam quantumuis grauem & molestantem, dummodò non longo tempore duret: ad id enim satis sunt vires liberi arbitrii, quamuis multò facilius & melius comparetur, si peculiari aliquo Dei auxilio adiuuemur, sed esse sermonem de victoria aduersus omnes tentationes & concupiscentias insurgentes, ne ab eis decursu temporis vincamur, à gratiaque excidamus. Vt enim oppositae sententiae auctores interpretari illud debent, de victoria, non aduersus quascumque tentationes, eò quod fateantur leues viribus liberi arbitrii posse vinci, sed aduersus graues: ita possimus illud idem accipere de victoria aduersus omnes tentationes & concupiscentias occurrentes, quae est victoria simpliciter, qualem verba ipsa Augustini & patrum videntur innuere: non verò de victoria aduersus vnam aut alteram tentationem. Atque hanc expositionem tradit Andreas ipse à Vega, quaest. 12. citata. Dominicus verò à Soto primo de natura & gratia, cap. 2. 1. in responsione ad secundum ait: Locum illum intelligendum etiam esse de victoria tentationum, per quam vitam aeternam promeremur, iuxta illud Augustini lib. 2. 1. de Ciuitate Dei, cap. 16. *Tunc victa vitia deputanda sunt, cum Dei amore vincuntur, quem, nisi Deus ipse, non donat, neque aliter, nisi per mediatorem Dei & hominum.* Simile quid docet D. Thomas in 2. dist. 28. q. 1. ad vltimum, ubi ita ait: *Aliud est resistere peccato, & aliud victoriam de peccato habere, quicumque enim vitat peccatum, peccato resistit: unde hoc potest fieri etiam sine gratia, neque oportet quod tunc homo resistendo peccato mereatur premium aeternum: sed ille proprie vincit peccatum, qui potest peruenire ad hoc, contra quod est pugna peccati: hoc autem non potest esse, nisi in eo qui opus meritorium operatur. Unde talis victoria vitam aeternam meretur, & sine gratia non fit.* Haec D. Thomas. Idem docet D. Bonauentura ead. d. q. vii. Quia ergo Pelagiani ita asserbant nos viribus liberi arbitrii posse comparare victoriam tentationum, vt illa absque alio auxilio & dono gratiae meritum vitae aeternae contineret, vtrumque aduersus illos constituitur, mirum, nec absque auxilio gratiae per longum tempus superari posse omnes insurgentes tentationes: neque aliquam earum, vt victoria apud Deum vitam aeternam mereatur, vt de obseruatione praceptorum disputat. 17. etiam dicebamus.

Ad primum testimonium Innocentij in secunda obiectione citatum dicendum est, affirmare aduersus Pelagianos diuinum auxilium efficere nos patres, tum ad resistendum omnibus tentationibus &

A incurribus, ne succumbamus: tum etiam ad resistendum singulis, ita tamen vt certamen illud vita aeterna dignum sit.

Ad secundum dicendum est similiter, non aliud affirmare, quam voluntatem humanam auxilio gratiae destitutam nihil omnino posse, quod vita aeterna sit dignum.

Primum verò testimonium Caelestini intelligendum est, de omnibus diaboli insidiis, & de omnibus carnis concupiscentiis, contra quas indigemus quotidiano auxilio, quo in gratia perseueremus, vt eius verba aperte docent; non tamen de singulis. Secundum verò intelligendum est, de bono vsu liberi arbitrii, qui ad vitam aeternam comparandam conducatur.

Quo loco duo notanda sunt. Vnum est, Patres aduersus Pelagianos, vt disput. 4. dictum est, nomine auxilij gratiae, comprehendere etiam auxilium illud, quod median tibus habitibus supernaturalibus impenditur, absque alio impulsu particulari Spiritus sancti: hoc enim modo aduersus Pelagianos affirmant, nec vllam adimpletionem praceptorum, nec vllam victoriam tentationum quantumuis leuium, quae apud Deum digna censeatur vita aeterna, sine auxilio gratiae esse posse. Alterum est, testimonia omnia citata, quae dicimus intelligenda esse non de singulis tentationibus, similiter ab oppositae sententiae auctoribus accipienda esse, non de singulis quibusque, sed de grauibus tantum ac difficilibus: leuia naq; ipsi fatentur sine auxilio speciali posse superari.

Ad primum locum Pauli dicendum est, ita esse intelligendum: non patietur vos tentari, pluribus videlicet, & difficilioribus, & diuturnioribus tentationibus, quam pro ratione auxilij, quod ipse Deus impenderit, possitis commodè sustinere: inde verò non sequitur, aliquam esse tentationem, quam in potestate nostra non sit ex nostris viribus in quocumque temporis puncto superare, si pro viribus pugnare voluerimus.

Ad secundum dicendum est, ob magnitudinem & diuturnitatem fuisse tentationem illam supra Pauli & sociorum vires, & idcirco auxilio Dei superatam fuisse: id verò non tollit, quominus in potestate viri naturalium liberi arbitrii eorum fuerit in quocumque temporis momento illi vel repugnare, vel succumbere. His adde, eiusmodi locutiones hyperbolicas esse solere in còmuni vsu ad exaggerandam, exprimendamque rei magnitudinem ac difficultatem.

Ad quartum neganda est sequela. Lutheranus namque, cui mors immineret nisi sanctissimae Trinitatis articulum negaret, aut nisi in adulterium, aut patricidium consentiret, esto tentationem superaret, mortemque subiret, vt notiam illam praecipi transgressionem vitaret, non proinde esset martyr, aut reponeretur in gratia, cum sine fide supernaturali impossibile sit placere Deo. Fidelis etiam, esto mortem subiret, vt similes praecipi transgressiones peccataeque vitaret, si tamen in proposito perseuerandi in quouis alio lethali peccato persisteret, vel de peccatis praeteritis dolere negligeret, cum commodè posset, & menti id occurreret, martyr similiter non esset. At verò quicumque sordibus lethaliu peccatorum infectus conaretur ex suis naturalibus peccatorum pro Deo subire, efficeretque pro oblata occasione, quod in se esset, vt formali vel virtuali suorum peccatorum poenitentia veniam consequeretur, sanè cum Deus facienti, quod in se est, paratus de lege ordinaria sit subuenire supernaturali auxilio, reponeretur in gratia, etsi etque verè martyr: non tamen solis suis viribus, sed supernaturali Dei auxilio pra-

Auxilij gratiae nomine quid patres aduersus Pelagianos intelligant.

Ad tertium.

Ad quartum.

uentus

Ad martyrii rationem satis non est mortem subire.

uentus ac suffultus. Itaque ad martyrii rationem fat non est mortem subire. Quæ quis mandatum violat, & ut tentationem occurrentem superet. Paulus namque 1. ad Coriinth. 13. *Si distribuero, ait, in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest: sed necesse ulterius est, ut auxilio gratiæ id fiat, quod Deus facienti quod in se est numquam denegat.* Eaque ratione Ecclesia, quos mortem pro Christo subiisse comperit, in martyrum catalogum merito refert, eò quod credendum non sit, quemquam tunc virtuali saltem penitentia, quæ in perpeffione ipsa mortis propter Deum supernaturali Dei auxilio suffulta est posita, caruisse, etiam si breuissimo tempore mors prius fuisset proposita, quam illata, eamque ille tranfuerberato corde pertulisset.

MEMBRUM VI.

Quid de proposita difficultate sit sentiendum, solunturque rationes aduersus priorem sententiam propositæ.

ICET ex hæcenus dictis constat, posteriori sententiæ non carere sua probabilitate, cum ob Patrum auctoritatē, quos eam affirmare retulimus, & Scholasticos qui eandem sequuntur: tum etiam propter rationes, quibus illam confirmauimus: quia tamen prior variis in prouinciis cõmunis censetur in scholis, minusque turū propter antiquos Patres & Concilia reputatur asserere, in arbitrio spectato in statu nature lapsæ esse vires sine speciali auxilio Dei, vel ad quamcumque mediocriter difficilem, vehementioremve tentationem in vnicò temporis momento superandam, vel ad eliciendum quemcumque difficiliorem actum naturalem moraliter bonū, eaque de causa neque contritionem, neque attritionem quoad solam actus substantiam posse elici sine speciali auxilio Dei propter difficultatem, quæ in absoluto proposito amplius non peccandi lethaliter cernitur, debilitatēque magnam, quæ in arbitrio nostro post peccatum primorum parentum mansit: Ego interim dum posterior vel ab Ecclesia non definitur, vel in Scholis frequentior non sit, ab illa priori discendum non censeo. Præsertim eum & rationes quibus illam confirmauimus multum ponderis habeant, & facile me multa possint latere, quæ illam celsam efficiant. Quare quæ tam hac, quam 1. 4. disputat. in fauorem posterioris dicta sunt, ita accipiantur, ut proposita potiùs, quam asserta à nobis sint. Illa namque eo animo in medium protulimus, ut intelligatur quæta eis opinionibus insit probabilitas. Neque enim silere debuimus, quæ nobis de nouo ea de re occurrerant, si fortè temporis decursu ab alijs probarentur.

Rationes, quas aduersus priorem sententiam pro alterius opinionis confirmatione feci, si apud alios auctores inuenissem propositas, libenter modum subiicerem, quo ab eisdem soluerentur. At, quia neque ea præsidij ratio, quæ ab alieno ingenio petitur, in hac parte succurrit, neque solutiones, quæ tenuitati nostræ sese offerunt, omnino intellectum explent: dicam id quidem circa singulas accommodatius in præsentia occurrit: accuratiores tamen earundem rationum solutiones peritorum ingenijs committo.

Ad primum aduersus

Ad primam, quicquid sit de eorum, qui citantur, Patrum sententia, dicendum est: Concilia & ratio-

nes, quibus prior sententia confirmata est, eam persuadere, atque ad eò esse posteriori antefereendam.

Ad secundam dicendum est, id nullum esse absurdum: eò quod ingens admodum sit humanæ voluntati innata infirmitas, si suis viribus cum solo concursu Dei generali relinquatur, ut Concilia, iuxta varia Scripturarum testimonia, sonant. Ad Theologorum verò pronunciarum, vel dicendum est, esse eorum dumtaxat, qui posteriore sententiam amplectuntur, vel intelligendum esse de humana voluntate, qualis est de lege ordinaria, eò quod concursus Dei specialis, quando eo ad liberè operandum indiget, numquam illi desit.

Ad tertiam concessa maiori, ad minorem dicendum est, probare quidem non expedire, ut Deus optimus maximus cum viribus naturalibus & solo concursu Dei generali (ut Philosophi eformatum eum crediderunt) hominem conderet in solum finè naturalem, idque propter tam ingentem humanæ voluntatis cum eis solis viribus infirmitatem ad bonū, quæ ibi percensetur: neque sic fuisset efficiendum, sed simul etiam ad finem supernaturalem, & ratione finis supernaturalis cum suppetiis ad vtrumque finem accommodatis. Ad id verò, quod ex Aristotele adducitur, dicendum est, eum non cognouisse auxilia particularia, quæ Deus in statu nature lapsæ impendit per Christum hominibus, etiam peccatoribus, quantum satis est, ut interim dum rationis lumen non absorberetur, liberè operentur: neque solo lumine naturali cognoscere potuisse ea ad id esse necessaria, ut Scripturæ, & ex eis Concilia, necessaria esse docent. Experientia autem libertatis arbitrii in similibus euentibus, sanè est, postis eiusmodi auxilijs, quæ Deus non negat, & quæ nequaquam ea ipsa experientia, qua arbitrij libertatem tunc experimur, deprehenduntur. Ad exempla verò de hominibus infidelibus, quæ adducuntur, dicendum est, nullum eorum quicquam difficile, quod verè esset bonum honestum, effecisse sine speciali auxilio Dei, quod Deus nemini denegat: eò quod necessarium sit ad arbitrij libertatem tunc conseruandam.

Ad confirmationem negandum est, continere consensum in eo euentu, esse naturale libero arbitrio: quoniam non remanet libertas voluntatis, ac proinde nec ratio liberi arbitrij ad illum continendum, nisi Deus suppetias veniat auxilio particulari: quin potiùs voluntas, quæ natura, cum solo concursu generali eum eliciat merè naturaliter, atque ad eò sine demerito. Ad probationem in contrarium dicendum est, liberum arbitrium collatum esse ad continendum cõsensum, aut etiam eliciendum diffensum, modò vel non sit tanta difficultas, quæ sine speciali auxilio libertatem impediatur, atque ad eò tollat rationem liberi arbitrij, vel particulari auxilio voluntati ad libertatem in ea tuendam subueniatur. Ad id autem quod subiungitur, nempe ad continendum assensum necesse non esse, ut liberum arbitrium actum eliciat, ad quem vel generali, vel particulari Dei concursu indigeat, dicendum est, auxiliū particulare tunc esse necessarium, ut libertas integra in voluntate maneat, ne cum solo concursu generali, tamquam natura, non liberè, sed merè naturaliter consensum eliciat.

Ad quartam concedenda erit consecutio. Ad probationem verò falsitatis consequentis dicendum erit, experientiam, qua experimur naturalique lumine cognoscimus, partem superiorem dominari inferiori etiam quando vehemētes ac difficiles sunt inferioris motus, esse, posito concursu Dei particulari, quem Deus, ut dictum est, in similibus euentibus non